

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО „МАКЕДОНЦИТЕ ВО РАМКИТЕ НА БАЛКАНСКИТЕ ЗЕМЈИ
МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ” ОД АВТОРИТЕ ДОЦ. Д-Р ВЕРИЦА ЈОСИМОВСКА
И ПРОФ. Д-Р ТОДОР ЧЕПРЕГАНОВ, ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. _____ од 141. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултет за образовни науки одржана на ден 30.1.2020 година избрана е Рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Ѓорѓи Чакарјаневски, редовен професор во пензија,
2. проф. д-р Кирил Цацков, редовен професор во пензија

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис за **скрипта Македонците во рамките на балканските земји меѓу двете светски војни** од авторите доц. д-р Верица Јосимовска и проф. д-р Тодор Чепреганов, наменет за студентите од прв циклус на студии при Факултетот за образовни науки на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот. Скриптата „Македонците во рамките на балканските земји меѓу двете светски војни“ е наменета за студентите од студиската програма Историја, кои го изучуваат предметот Македонците во рамките на Кралството СХС/Југославија, Бугарија и Грција (1919-1939), како задолжителен предмет во VII семестар, со неделен фонд на часови 2+2+1 со 6 кредита и е во согласност со Наставниот план и програма на Факултетот за образовни науки. Скриптата дава основни насоки во проучувањето на овој период.

Податоци за обемот ракописот. Ракописот е структурно среден според пропозициите, напишан на 80 страници, во формат А4, со фонт Arial 11. Прикажани се и повеќе илустрации, карти, табели, кои сликовито ја дополнуваат содржинската рамка. Обемот на содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов. Учебно помагало, скрипта, со ист или сличен наслов што обработува иста содржина на Универзитетот „Гоце Делчев“ досега не е објавен.

Краток опис на содржината: Содржински скриптата е претставена во 6 поглавја со наслови и поднаслови кои ја опфаќаат положбата на Македонците во рамките на балканските држави во периодот меѓу двете светски војни.

Првата глава со наслов **Версајска мировна конференција** ја прикажува работата на конференцијата и склучувањето на мировните договори со победените земји во војната. Особено е потенцирана моќта на големите сили, земји победнички, во содржината на мировните договори со кои се менува и политичката карта на Европа. Во посебен поднаслов е обработена меѓународната организација Друштво на народите, со нејзините програмски цели и активности во периодот меѓу двете светски војни.

Во втората глава, авторите го обработуваат македонското прашање на Париската мировна конференција и пред Друштвото на народите. Прикажани се ставовите на големите сили во врска со одредувањето на државно-правниот статус на Македонија. Посебно внимание е посветено на активностите на македонската емиграција која преку апели, писма, статии во печатот, која го брани правото на македонскиот народ на национално самоопределување, втемелено врз сознанието за постоењето на самостоен

културно-национален субјективитет.

Третата глава **Македонците во рамките на Кралството на СХС/Југославија** преку повеќе поднаслови ги прикажува општествено-економските прилики, политичките активности, просветните и здравствените состојби во делот на Македонија во рамките на Кралството на СХС/Југославија. Посебно е анализирана асимилаторската и денационализаторската политика на власта кон Македонците изразена преку образовниот процес, аграрните реформи, практикувањето на насилничка политика, прогонување на носителите на национални манифестации и ослободителни стремежи.

Четвртото поглавје обработува содржини кои се однесуваат на положбата на Македонците во делот на Македонија во рамките на Грција. И покрај притисокот на Друштвото на народите за остварување на правата на малцинствата, Македонците биле изложени на изразена асимилаторска и денационализаторска политика и непризнат национален идентитет, демографски промени, процес на обезличување, на бришење на с то што носи македонско-словенско обележје, имиња на реки, на планини, локални топоними, забрана за користење на македонскиот јазик и терор што го спроведувала грчката власт.

Петтата глава го опфаќа животот на Македонците и македонската емиграција во делот на Македонија во рамките на Бугарија. Македонската емиграција во Бугарија непосредно по војните се доживувала како раководен фактор на македонското националноослободително движење во целина, но со текот на времето се интегрирала во постојните политички и државни структури на бугарската држава. Бугарските државни фактори, користејќи го македонското прашање за своите државни и партиски интереси како и за ревизионистичките цели во однос на Македонија, го толерираа дејствувањето на ВМРО во границите на Бугарија, познато како „држава во држава“. Однесувањето на бугарската политика кон малцинските права на македонскиот народ (малцинство), во суштина, со ништо не се разликувала од односот на грчката и српската политика.

Последната тема која авторите ја обработуваат во ова учебно помагало е **Македонското националноослободително движење меѓу двете светски војни**. Војните и поделбата на Македонија создале нови услови и престојување на револуционерните сили во деловите на поделената земја. Македонското националноослободително движење доживеало тежок удар, разединето со различни концепции за иднината на Македонија, но често и инструмент во рацете на различни политички фактори.

На крајот од скриптата авторите приложиле и литература која е користена во изработка на овој ракопис и истовремено да послужи како дополнителна информација на студентите кои имаат желба за проширување на своите сознанија.

Вака концепираната содржина на ракописот нуди голема можност за користење на овој материјал не само од страна на студентите, туку и пошироко од страна на поширока читателска публика која покажува интерес во проучување на оваа проблематика.

ЗАКЛУЧОК

Скриптата со наслов „Македонците во рамките на балканските земји меѓу двете светски војни“ од авторите доц. д-р Верица Јосимовска и проф. д-р Тодор Чепреганов, е напишана според програмската содржина и обемот на предметот за којшто е наменета. Авторите на овој труд применуваат современи начела и принципи и од методски и од методолошки аспект. Скриптата опфаќа научни и стручни содржини, кои со јасен и разбирлив стил ја обработуваат положбата и статусот на Македонците во периодот меѓу двете светски војни во деловите од Македонија во рамките на Кралството на СХС, Грција и Бугарија и на студентите им нудат солидна основа за понатамошни анализи, проучувања и критички став кон оваа проблематика.

Од горенаведеното Комисијата констатира дека скриптата ги задоволува основните критериуми за објавување во форма на рецензирана скрипта.

Поради тоа, како членови на Рецензентската комисија, со задоволство им предлагаме на членовите на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки да ја прифати позитивната рецензијата на ова учебно помагало-скрипта и ја одобри за

нејзино користење според Правилникот за издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Рецензенти,

д-р Горѓи Чакарјаневски, редовен професор, с.р.

д-р Кирил Цацков, редовен професор, с.р.